

NAŠA SLOGA[®]

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve polkrvari“ Nar. Pos.

— Uredništvo i odpravnici na se: CORSIA STADION N. 12. —

Napomena: sa dopisom na čitajalju. Priputana je pisma tiskaju po 5 nov., svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 nov., za svaki redak više 5 nov.; ili u slučaju opetovanja uži pogodbe sa upravom. Novci se šljiv poštarskom napravnicom (assegno postalo) Imo, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dođe na vremenu, neka to javi odpravnici u otvorenu plam, za kojo se ne plaća poštarnino, ako se Izvanu napiše: „Reklamacija“. Doprst se ne vracaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1. cijelom arku. Novci i pisma šalju se na uredništvo ili odpravnici. Nebilježen listovi su ne primaju. — Predplata sa poštarskim stolj 5 for., za sejako 2 for. na godinu. Razmijerno st. 250 na pol godine. Izvan carevine više poštarnina. Na malo 1 br. 5 nov.

Rad istarskoga sabora.

VII.

U poslednjem smo broju razjasnili, kako je zemaljski sabor mimošao sve razloge, svojim dokazima zastupnikat zagovarajućih podijeljenje 13 kraških sela občine buzetsko. Noveli smo ujedno, da je sabor u istoj sjednici poprimio predlog, kojim se zagovara dijelitba občine kastavske. U istoj sjednici, isti muževi zagovaraju istimi razlozi dijelitbu jedno občine i cijelovitost druge! Evo dokuzah, da je tomu tako.

Zelja, da se dieli občina kastavska, potiče od dvih malonih županija, Breza i Puža. Ove županije zaostale su više u placaju občinskim porezima, nametali i interosa, nego li ikoj drugi županiji veliko občine kastavske. Živeći ponešto odaljeni od središta, obkoljeni odasud občinskim zemljistom, prisvojili si od istoga toliko, da su postali najnogučniji skoro posjednici u občini. Občinski dobro krenjilo se danomicu bez znanja občine. Gradilo se kuće, ogradjivalo dolce i umjek, sadilo vinograde, sjeklo drvo i kolo i to sve na občinskom tlu. Naravna je posledica, da je moralna občina takovom gospodarenju konac učiniti. Brezanom i Pužom reklo se: ako čete graditi, ogradjivati, saditi i sjeći, a vi platite dužnu štibru, kao što to svaki poštene občinar plati mora. Občina tražila je s početka svoje mirnim putem. Molilo do jih i

zagovaralo, da učine svoju dužnost. Nu sve uzalud. Videc občina, da ne može sama do svojega doći, zaprosi pomoć kod političke oblasti. Ova posla nica lice mjesta svoje ljudi, da miro, da posreduju. Nu sve uzalud. Došlo napokon i do sila. Pomoću oružnikama htjela je občina, da se zakon občinski vrši. Brozani i Puži branili se iz petnih žilah, da jih se uzurpirana dobra nootmu. Nanošena njim bijašo na usjevih i vinogradih znatna škoda, nu sve imadu sebi i tobožnjim prijateljim pripisati. Rekosmo prijatelji. Dù prijateljem, nu na žalost našu a veliku škodu spomenutih županija, neprrijateljem našim i njihovim.

«Neima naroda bez izrade», kaže narodna poslovica, a takovih se našlo i u občini kastavskoj. Ovim pritekošem u pomoć naši narodni protivnici iz Rieke, Voloskoga, Poroča i iz ostale Istre. Svi ovi stali nagovorati i šuntati neuke i zlo upućene Brezane i Pužu, da so nepodaju, da su u pravu, da je sve njihovo, što su ogradili i sagradili, da občini ne troba ništa plaćati itd. Da se pakovo to postigae, valja se od občine dijeti. Tako će se najkraće prekrijeti sva računa. Loglju nemožeš nouka čovjeka za sebe predobiti, nego li kad mu kažoš, neplačaj dugove, nonamiruj vjerovnikah.

Vodje Brezana i Puža počeli obijati pravove odvjetnikah, savjetnikah, kapetanah i pučkih nadripisara. Tražili su svuda svoje tobožnje pravo. Njihove pritužbe pripoštane su ze-

maljakomu odboru u Poreču, c. kr. namjestništvu u Trstu, dapače dalje se i sami na put u Beč. Obezgalo njim se svuda nešto, jer se tim svatko najlaglju izbavi od napastovanja. Nu občenja ostaše izprazna. Zavedeni ostaše u svojim nadab prevareni. Zahtjela je občina, da se zakon občinski konu se moralo prije il kasnije zadovoljiti. Tako bijašo i se Puži i Brezani. Njih se prisililo na vršenje začnja, nu nijo se jih umirilo. Zamrziš na svojim dolazilo iz Kastva, kada na njim je tobož Kastav krije, da su toliko štetovali, a ne njihovi neiskreni prijatelji. Od tada se porodila u njih žolja za dijelitbom.

Političko-pravni odbor spominju razne molbouice Brezana i Puža za odciepljenje te uavudja, kako se jo u svoje doba pol. oblasti u Voloskom tomu mogu protivila. Nadoša su druga vremena. Nadošao u Kastav komesar zem. odbora g. Cuder, koji je svimi silami nastojao, da starodavnu občinu razopoku, razdieli, oslabi i uništi, jer je u njoj nazirao najveću zaprieku poitaljanjenju Istre.

Njemu nasjeo je tadašnji kotarski poglavac. Ovaj se nije više protivio dijeljenju občine kastavsko, dapače on je u tom g. Cuderu na ruku išao. Nezadovoljnikom iz Broze i Puža pridružilo se kasnije nezadovoljnikih iz Zvoneće, Kučelih, Ručavca itd. Ovi bijahu doma od nekojih činovnikih šuntani, a izvana poticali jih na odpor ista svojta ljudi, koja i Brezane. Pod kakvom su pak iz-

likom tražili ovi odciepljenje od matice občine? Na ovo nam odgovara izvješće političko-pravnog odbora. Ono glasi: »Preporučamo, da se nezadovoljnik odioli, jer a) ne vlada potrobit mir u občini; b) jer postoje u njoj preprije; c) jer nezadovoljniku nisu zadovoljni sa upravom občinskog šuma; d) jer ostaše valjda njihova mjestno želje neizpunjene, e) jer bi se možda dijelitbom občine pružilo onomu puku sredstvo, ne možda, da poboljša svoje stanje, već bi se ga umirilo i zadovoljilo u njegovih posebnih težnjah«. Pa da nisu ovi razlozi odbora temeljni i uvaženja vriodni! U občini buzetskoj je dokazano, da vlada nereda, da se troši nesmotreno občinski novac, itd. itd. nu odbor je protivan, da se ista dijeli želeć, da ostane jedna, ne razdrživa, jaka i samostalna. Ono što vriodi za Buzet, nesmije valjati za Kastav. Tam gospodare Talijani ovde Hrvati. I u tom je razlika.

G. zastupnik Laginja dokazao je jasno gospodi u porečkom saboru njihovu pristranost i plitkošću njihovih navodau i razlogau. U Kastvu, reče, jesu posve druge oknosti nego li u Buzetu. Buzetske podobčine su god. 1869. zakonom spojene, a kastavsko od davnine svojevoljno u savez stupilo. Te podobčine obstaje u savezu 5, 6 i više stoljetja. Kastavskava občina je patrimonijalna, ona nije sdržena ni silom ni zakonom. »Vi«, naglasi g. zastupnik »neimate pravo komadati ovake patrimonijalne občine«, ttt

PODLISTAK.

N a p u t a k

kako se oprezno čuvati proti koleri (kraljevi), o aktinu kada postupati kad se počast pojavi i osobito, kako se s počekom pomoci, kad je tako obolio (za občine pokrajnjih Gorice-Građanske i Istre).

C i s t o ē a.

Točka 1. Nečistoća je najveći uzrok, da se pospišuje razviti i rušenje kolere. S tog je potrebito najveći čistoću, budu same osobe, budu vlastito doma. Čistoću podpomaže najviše dobro vještano učenje.

Točka 2. U odjelu i u postelji nek se drži po mogućnosti toplo.

Pomaže vuna na koži a osobito na trbuhi. Nekse izbjegavaju veoma pomognivo prehlade i sve što ih moglo prečiniti izbjegavanje, budući to labko prouzročiti crtevne prehlade (katare), pod kojima se često sakrivaju prvi znakovi kolere ili na istu nagniju.

Točka 3. Izkušnja nas uči, da poremećenje u želudcu i u crijevima najvećima utire put ovcu bolesti. Ima se s toga izbjegavati svaki u red koji Stodi zdravju, rame hranu zdravu, a u ničem neproničenit svoje navade, ako je pravilna.

Povrće lina se uživati veoma umjereni i obično samo kuhanu. Ono što se navadno jede sirovо, nego se po mogućnosti zapasti, a svakom slučaju pak nego se oprezno opere u vodi i octu.

Voće nek se jedo po mogućnosti kuhanu; jede li se sirovо, da bude dobro oprano, zrelo, olupljeno, nu i toga veoma mulo.

Kao što je umjerenost najvažnije sredstvo, da se tjeo užadi zdravo i da se u običe zapriče uzroci bolesti, isto tako je najbolja obrana proti koleri. Neumjerenost užljuvaju vina i žestokih pléah, kao što je poznato, prouzročuju znatna poremećenja u želudcu i crijevima, koja pospešuju razvijat bolesti.

Nemisli nitko, da oklepiliju obilata poraba vina i žestokih pléah život i da je dobar lek proti strahu. Od uživanja stroge dijeta drži, trbuš čuva topal, i nek se rabe aromatična pića (čaj od pečeljajke (melissa) ili metvice (menta) ili limunade mlađene nu ne preveć osladjene).

Ne bude li brzo bolje, treba odmah rabiti tinkturu driemka (opium), koje će se bolestniku davati šest kupljih ili zliči vode i to svake druge ure (Točka 11).

Vrh svega treba se čuvati od nesustre porabe čistih ili bljuvalih ili drugih takozvanih lekovih proti koleri.

Ako bolestnik postane mrzal prvo nego dođe lečnik, neka se po stejnih po latikli topatom fanelom ture.

Točka 6. Bolestnik nek se po mogućnosti odstrani od zdravih; pristup u kuću bit će zabranjen svim nekućanom, koji neb po svojoj službenoj dužnosti zvani bili da, nastoje oko bolestnika, kao što liečnik, svecenici, bolestničari i t. d.

Točka 7. Smrđ bolestniku nek se pobire u posude, u koju se je prvo ulila prilična količina odkužujuće tekucine (disinfektante) sa vodi raztopljeni karbolička kiselina sa 5%, (točka 11). Smrđ nek se zakopa daleko od obitljischa, daleko od vrućikab, bunarash i kuhuš.

Srogo je zabranjeno prati ili čistiti na vrućikab, bunarash ili šternash posude ili druge stvari, rubljene od bolestnika. Ni s kojim liješu u doticaju.

Voda za to potrebna lma se donesti u samu kuću.

Točka 8. Sve osobe, koje bi došle u doticaj s bolestnikom, oprat će si ruke sa odkužujućom tekucinom, pomješanom sa isto toliko vode, ili ako nije drugoga, sa jutim očetom.

U jednom slučaju neima se jesti ni pitl u sobi bolestnika, a pred svakim obrokom nek se ruke operi.

Točka 9. Rublje, odjelo, postelju, soba bolestniku na koleri, bit će odkužene po propisu lečnika ili običnog bljuvara; predmeti bez cene, kano slama, canje i t. d. bit će sažanci.

Točka 10. U slučaju smrti, metac nek se pusti 3 ure na svojoj postelji, za tim postavljen u lies, bit će prenešen bez sprovođa u mrtvačnicu, gdje će ostati 48 urah ili dok počimje gnijunjene, da se za tim pokopa.

Točka 11. Dok ova počast traje, bit će glavari i poslovači občini u vještini, gdje nji liečnici, obskrbljeni sa odvojnom kolikočinom odkužujuće tekucine (u vodi raztopljeni karbolička kiselina sa 5%, Točka 7).

Du diele tinkturu driemka (opium) (točka 5), osim gorčenici, bit će istom obskrbljani i častol župnici i žendurmerijske postaje.

Od c. kr. namjestništva.
U Trstu, 6. septembra 1884.

manje, pošto je posve dobro upravljanja. Pobjeđao točku po točku molbenico nezadovoljnik i predlog zemaljskog odbora, pokazajući kako je občinska uprava poslednjih godina stare dugove izplatila, poreze i namete umanjila, ceste, puteve, škole i vode sa gradila. Ona se brinu otčiški za sve podobćine jednak. Upozoruje sabor kako su oni nezadovoljnici bili poticani i nagovarani na dielitbu od bezdušnih, koji su njim obećivali zlatne dole i bregove. Šuma Lisičina i Loza imala bi pripasti županiju, koje zahtijevaju dielitbu, kamo da to nije obće dobro, kamo, da bi dielitbu tog skupnog dobra niti sam zakon dozvolio. Strogi Šumski zakon, po kojem nije dozvoljeno svakom sjeci gdje bi hotio i što bi želio, biva glavnim uprištjem nezadovoljnikom, koji si slepo misle, da Šumski zakone občina stvara. Nu uzaludno bijahu njegova razlaganja i dokazivanja. Uzalud se trudio i zastupnik g. Zamljić, da dokaže većini notomoljstvo odborovog predloga. Obtužio je dapače zem. odbor predbaciv mu, da je u kostavskoj občini vladala upravo tada najveća pometnja, kad su njom vladali komisari i emisari, poslani tamо od zemaljskoga odbora.

Većina zem. sabora slegne mirno rameni i na tu grdu obtužbu, pa prista ravnodušno na predlog polit. odbora, da se naime naloži zem. odboru, neka pitanje o dielitbi drevne občine Kastav potanko prouči i za buduce zasjedanje dotični predlog pripravi.

Dobro je! I tu pristranost zapamtiti će si naš narod u Istri. Ta dvojaka mjora, kojom mjeri većina zem. sabora, probuditi će iz mrtyila i ono, koje su naši narodni dušmani zaspili i omamili, a glodu kostavsko občino poručamo, njim, da njim jo uzaludno nastojanje, da ju oslabo i uniše. Lomili su si i krhali zubo oko nje i drugi mogućnici, nu ona stoji danas omladiona, ojačana i okrijeđena kao i do sada.

Izabrani narodni zastupnici u hrv. saboru.

Poslednji smo put nešto pobliže očital izbore u Hrvatskoj i njihovo važnost u današnjoj nestabilnoj dobi; označili kakav zauzimaju položaj jedna ili druga stranka u saboru i napokon obećali, da čemo u budućem broju donesti končni uspjeh izboru. Da izpunljivo zadani rječ i da upoznaju naši čitatelji bar po imenu zastupnika u hrvatskom saboru, donašamo danas cieo zastupstvo podijeljeno u 3 razno stranice a u ovu svakog pojedinačnog, dotičnog kotar, u kojem bi bilo izbran. Evo imenah:

Narodna stranca:

Budislavljević P. Udbina.
Barbović J. Vuka.
Bedečović Koloman pl. Ogulin.
Bedečović Koloman pl. Rasić.
Crnković Nikola pl. Kloštar.
Čulić Nikola. Maja.
Đaković Gjuro. Novska.
Davidović Lazar. Garešnica.
Dimitrijević dr. Dobrinović.
Francisci. Ozulj.
Gašparić Franjo. Zagreb III.
Gjurjević Vaso. dr. Trig.
Gjurković Gj. Dali.
Gjuric dr. Stara Pazova.
Grbač Proti. Slunj.
Grilč. Vrpčić.
Hatz Vilim. Banija.
Hrvat Mirko. Karlović.
Ilinger Leopold. Oštak I.
Janković Aladar pl. Subopolje.
Jašić Leopold. Đakovo (v. k.).
Krestić Gjuro. Oštak II.
Krestić Nikola. Zagreb I.
Kritovac Vaso. Runa.
Kršanjanj Isidor. dr. Brod.
Kušević Svetozar pl. Vukovar.
Kuban de Bollasy grof Antun. Vinčevac.
Lončarić Marko dr. Stalina.
Mandić Petar. Lovinac.
Mitekić Čirć pl. Mljetović.
Milić Nikola pl. Glini.
Miković Tošo pl. Bobota.
Misko Koloman pl. Ivanec.
Misković Josip. Dvor.
Medaković Bogdan. dr. Šrb.
Nikolić A. Sv. Iv. Žabno.
Normann Gustav grof. Valpovo.

Pavlović A. dr. Villéselb.
Paukovljević Brlog.
Pejuosević Lad. grof. Kutjevo.
Pejacsević Theodor grof dr. Našića.
Pejacsević Theodor grof dr. Virovitica.

Popović Stevo. Morović.
Rukavina Josip. vitez. Oločac.
Radanović A. Belovar.
Rašić major. Veljina.
Sudarević Hugo. Djakovar.
Subotić I. dr. Ilok.
Stanković Dane. Novigradiška.
Stanković Dane. Karlovci.
Stanković Dane. Erdovik.
Stanković Milan. Plaški.
Steković I. Trojstvo.
Spavetić Stjepan. dr. Gospod.
Šlipčević Petar. Virgilmost.
Sladović Mate. Neřetvić.
Šorak J. Petrovselo.
Šram Ljubišav dr. Zagreb II.
Thanhoffer Milan. Čazma.
Tudić Stjepan. Vel. Grđevac.
Tukšić Vjekoslav. Daruvar.
Thaller Filip. Požega.
Vondžić Ivan. Bošnjaci.
Vopčina Ivan. Novi.
Vučotinović Ljudevit. Ludbreg.
Zec Mićo. Pakrac.
Zimalčić Bartol. Baron. Vrje.
Zindl Anton. D. Miholjac.
Živković Jovan. Baron. Žemun.

Stranka prava:

Bakarić Andrija dr. Perušić.
Barać Ernmo. Krasica.
Folnegović Franjo. Šepić.
Hinković H. dr. Ivanović.
Ivanđija dr. Petrija.
Ivanđija dr. Sunja.
Kumlić E. Varaždin.
Ljubišić. Šeta.
Lončarević Mux. Oriovac.
Obadić J. D. Bištra.
Pločpolj dr. Karlobag.
Plaščić Dragutin. Sv. Ivan Zač.
Pavlović Milan. Brinj.
Radečević dr. Kostujnica.
Radić Jovan. Krupina (v. k.).
Rukavina harun. Žlatar.
Starčević David dr. Kopriševac.
Starčević David dr. Kralj.
Starčević David dr. Čabar.
Starčević Antun dr. Bakar.
Sladović Ferdo. Pregrada.
Šimek Ivan. Varaždin. Toplice.
Tuškan Grga dr. Švara.
Valušić A. Dolince.

Neodvisna narodna stranka:

Beratić Josip. Peteranec.
Fröhlich Dragutin. Vel. Raven.
Kamenar Gjuro. Jaska.
Marković Franjo dr. Kralj.
Majesić Josip dr. Krapina-trgov.
Mazura Šime dr. Klanjšec.
Ožgović Tito. Sv. Ivan Žellna.
Petrović J. Varaždin I.
Platar. Velika Gorica.
Reizer Franjo. Sv. Nedelja.
Smilčićas T. Solin.
Tumpić. Vinča.
Zorki Josip. Šestave.

Izvan stranaka:

Frank Josip dr. Popovača.
Šipus Nikola. Slesak.
Türk Franjo v. Karlovac.

Od svih 110 zastupnika pripada dakis stranci narodnoj 10., neodvisnoj narodnoj stranci 11., Starčevićevoj stranci 24., dokim su 3 izvan stranaka, a u jednom kotaru im se preduzoti novi izbor između kandidata narodne stranke i kandidata »stranke prava».

DOPISI.

Na Krku koncem agusti. U četiri smo, koji hođemo, da pišemo o nečem, o čemu svi čute potrebu, ali što je dođalo svakog bollio iznati na javnost. Nu jer se na kakva poholjšica neviđi, i da nam se ne prebacai, da svojim mutušanjem odobravamo sve što se s nama sbla, red je da se otresemo pogubnih obzirih ter rečemo javno što nema u arec već odavna kipl.

Nedavno tužilo se je Uredništvo na porečku kuriju, što na hrvatske i slovenske spise odgovara svećenikom u talijanskom. Tužba je to pravedno i na mjestu, nu postupak one kurije dao bi se mačuhinski opravdatiti, što poreč, biskupija neima dostatno mladih hrvatskih svećenika, da primi kojeg od njih u kuriju za hrvatsko dopisivanje, a oni koje ima, da su joj potrebitali u duhovnoj pastvi. Mačuhinski rekosmo, da bi se taj postupak i time opravdati. Nu kako i čime da opravda krčka kurija svoje talijansko pisanje na hrvatske spise? Unašoj biskupiji, Bogu hvala, i nezaboravomu biskupu Vitezoviću, godine se mnogi mladi hrvatski svećenici. U samoj kuriji sva trojica bi brže, bolje i lijepe izražavala svoje misli u hrvatskom nego li u talijanskom jeziku. Te bi se tako i poslovi prošnje obavljali. Svećenici znaju svi, da jedinoga, hrvatski govoriti i pisati, jer drugače ne bi im bilo mjesto, u službi. Preko 60 svećenika u biskupiji rablju uček hrvatski jezik, a mnogi poznavajući ga, nerabe ga s počitanja prama talijanski precastno kurije. Kao najveću

legla šarenjačta, ova Lošinja, nežuju od svojih svećenika, domaćih slučav, kroz godinu drugo no hrvatska propovedi; veležestni župnik maloselski i hezna drugaže propovijedati nego hrvatski, i to takvima jezikom, da bi i mnogome mlađemu mogao na uzor biti. Mrtvačke službe, poslužuju bolesničkim itd. sva se tamo u hrvatskom jeziku obavija. U Cresu je isto tako, da dapače i u samom gradu Krku propovijeda se, kadsto hrvatski, a maši dano-mice glagoljicom kod frataru. Nezaboravni biskup Vitezović nije u Lošinju i Cresu drugažje propovijedao no hrvatski. A danas? — Sve naopako. Za volju neznamo-koga pustilo se, niti tomu dugo, da jezuita L. Širi u lošinskoj crkvi talijanskih župnikovima učio i načinje. Širi je po-zvalo za svibljanske propovijedi fratra iz Italije, nepoznavajućega niti rječ hrvatske, tako da se vjernici nisu mogli kod njega niti izpovijediti. Sto mišlji time prečastna kurija učiniti? Misli li uz to postignuti obraćenje nekih tamošnjih talijanskim župnikom "mudutim" po...? Ali, pošto? Jok valaši! Ako ih materinski glas, hrvatski glas, na pobožnosti i posluhb prama Bogu i crkvi neobratiti, drugi li neće.

U samoj kuriji uređuje se sve talijanski. Izumio li radunsko rješiteљ (radio se novas tržiš), nu sve se druge dopose i izvješća odvraća talijanskih. Ima svećenika, kojim je talijanski jezik skoro posvema nepoznat i ti su primoran rješnikom u ruci prevaditi biskupsku naredbu. Osvođenočani smo, da to neće biti ni samom Parčiću počudno, promda se uz to na njegov rješnik više razpravčava. Okružnica piše se sve talijanski, izuzeće li pastarski korizmoni list, koji se i hrvatskom provodju piše. Hrvatski je dakle jezik kod naše kurije sveden na najniži stepan, stepan koji ponzuje no samo jezik sam, nago i nas, koji se dišimo što je hrvatski naš materinski jezik. Onaj se izuzam hrvatskoga prama talijanskemu jeziku, jezikom kromu u biskupiji neima mjesto, jer je tuđi, hodo da se još podrži upzrak molbom i želji čitavoga svećenstva i pobožnosti. Da nas tako pita za razlog toga, mi neznamo što bi mi to odgovorili, a jedva da bi i kurija mogla što pametna na to odvrnuti. Čemu da se dakle talijanskih Širi i bani po naših crkvama i urezli? Čemu da se već jednom to nepravdno, nonuravno, škodno i pogubno talijansko planjaju nezvrgnje, a prigrijedjeno jedino naravno hrvatsko? Jedva li je i tu po sriodi konservativizam, koj je kada, gdje ga netreba, umorili duh i poniziti naše dostojarstvo, kojim velimo, da smo slobodni u slobodnoj crkvi? Pak konservativizam — a zašto se onda upuću u lošinsku, od vjekovnih hrvatskih, crkveno-narodnih talijanskih i to danas, gdje se dusi za upoznavanje hrvatskoga jezika bori i mukta ih stoje, da što narodu privredoto? Nije li to prosto i jednostavno izazivanje?

Ne, tako već neida datje. Svakomu svoje, veli naš narod. Kad bude u našoj biskupiji Talijanak, negli im se piše talijanski. Dok ih neima, talijansko je planjje nepravdno prama našim rodu i jeziku. A gdje se okreće oblasti nokavkim burokritičkim duhom opojeno kođo, da nim nepravdu kroje, tuj nežujo u mlijetu našu uglednog svećenstva karlošanom plod donašati. Nije mudrost u ravnjenju ona, koja popogodnosti sretno odnosi, nego koja ih miroit i pravedno preduarene. Mi rekonsmo.

Pogled po svijetu.

U Trstu, 24. septembra 1884.

Dne 18. t. m. odputovalo je Njeg. Veličanstvo car i kralj u Tirolsku, odnosno u Vorarlberg, gdje se 20. t. m. otvorila važna Arlberžka željezница.

O sastanku carevih može se još uvek raznovrasti glasovi u novinstvu. Njemačke novine piše, da se danas može smatrati pretrgnutim lanac smutnjih i nemirnih, dogodivših se iz berlinskog kongresa. Kod ovoga sastanka radilo se o osobito na tom, da se uzdrži europski mir. Kao prije 12 godina, tako su tri cara i sada odlučila svom silom nastojati, da se uzdrži sadašnji vlastni odnosa, to navicisti svjetu, da su jih nakonili zajednički braniti.

Francezke novine sude, da se je na sastanku razpravljalo prije svega egipatsko, zatim poljsko i tursko pitanje. One su zadovoljni, što je sastanak nebijaše naperen proti Francezkoj.

Talijanske vladine novine naglašuju, da taj sastanak znači mir, a opozicionalni listovi drže, da je na

sastanku carevih odsudjena politika sadušnjo talijanske vlade.

Englezki časopisi tuže se, što će se europski poslovi urediti bez eneslog uticaja, te ujedno so tješiti tim, da valjda nebijaše na sastanku ništa zaključeno, što bi bilo proti englezkim interesom.

Ruski listovi izišu, da se na sastanku uzauso načelo jedinstva, izmirenja i pomirenja. Po tom načelu, da će se razpravljati sva sadašnja i buduća pitanja. Mir za carevine, koje su sudjelovale kod sastanka u Skiernevičih, i za ostalu Europu, da je podpuno osiguranu.

Danas su započele skupne ministarske konferencije u Pešti. Nekoji od austrijskih ministara nalaze se ju u Pešti, a danas očekuju građe. Razpravljat će se o predlozih za buduće sastojanje delegacija i o proračunu za buduću godinu. Konferenciam predsjedati će Njeg. Veličanstvo.

Dne 22. t. m. sastao se koruški zemaljski sabor. Slovenski listovi pišu, da neodčekuju od sadašnjega sabora ništa dobra, jer sjedi u njemu većina njemačkih, koja je svesna protivnog, što je slovensko.

Vodja austrijskih ustavovjeraca dr. Herbst, predložio je u českem saboru sljedeći predlog u pitanju jezika: »Visoki sabor neka izvoli zaključiti: carska vlast poziva se, da sabor u budućem zasjedanju predloži osnovu, po kojih se kotari sa pomješanim puerenstvom (českim i njemačkim) preobrazuju u takovo kotare, koji se sastojati samo iz občina iste narodnosti». Česko naime občine imale bi se izlučiti iz njemačkih, a njemačko iz českih kotara. Tim bi postali čisto česki i čisto njemački kotari. Predlog taj bi upućen dotičnom odboru.

Solinogradski zemaljski odbor predložio je saboru načrt zakona, uslijed kojega bi občine mogle braniti ženidbu onim, koji ništa neposjeduju.

Do malo će se otvoriti ugarski sabor. Priestolni govor, kojim će sabor otvoriti biti, ju je gotov. Čim se bude sabor konstituirao i razpravio adresu, odgodit će se radi zasjedanja delegacija.

Izbori za hrvatski sabor obavljeni su posvuda. Pobjedom se može pojaviti jedina »stranka prava», koja će stupiti u sabor zahtvano pojačana. Na drugom mjestu donaćemo konačni uspjeh izborih, podišiv zastupniku po strankama, ka kojim pripadaju. Sudac po nezadovoljstvu, koga vlast u sredini, imademo očekivati u hrvat. saboru burnih prizorih. Sabor se otvara dne 30. t. m. Saborovanje trajati će ovaj put malo. Najprije odabrat će zastupnike na zajednički sabor u Peštu, zatim će se razpraviti adresa na kralja.

Od naših južnih slavenskih državica shvatila je najbolje svoju zadaju Crnogara. Ona dograđuje i polješava gradove Nikšić i Podgoricu; popravlja i iznova izgrađuje puteve i ceste, bez kojih neima narodu napredka. Osnovana je i željezница iz Plovnice u Podgoricu i Danilovgrad a kasnije povući će se ista sve do Nikšića.

U Belgiji potvrdio je kralj novi školski zakon uslijed čega su liberalci strašno nezadovoljni te pripravljaju vlasti svakojakih neprilikih.

Rusko vojno ministarstvo kani umanjiti stajačnu vojsku sa 100.000 momaka. Tim će Rusija poboljšati svoje novčane stanje i narodu povrati mnoštvo najboljih sila.

Carski pismom pozvan je njemački državni sabor za dne 28. t. m.

Iz Sudana dolazi glas, da je general Gordon dne 24. jula ustaše posvema porazio. Uslijed toga bijahu kasnije ustaše i od Kartuma potjerani.

O Francezko-kinezkoj vojnoj neima

